

نق‌بی به جشن و آیین‌های سال نو در گذشته استان

نوروز حکیمانه

گروه جامعه - عمویی داشتیم که برای نوروز «فُروت قلییه زردک» می پخت. صبح عید که به خانه‌شان می‌رفتیم، سفره پهن می کردند و صبحانه قروت قلییه زردک بود و برای هر پنج نفر، یک کاسه بزرگ سفالی می گذاشتند و ... آخرین هفته اسفند است

و یاد بهاری مژده آمدن عید می‌دهد. در سایه پیاده‌رو چند مادر بزرگ با فاصله از یکدیگر نشسته‌اند و گرم گپ و گفت هستند. از آداب و رسوم قدیم نوروز که می‌پرسم با مهر مادرانه مرا هم به جمع خود راه می دهند. یکی می‌گوید: قدیم که خانه پدرمان بودیم، هسته زرد آلو، تخمه، نخودو گندم برپای می کردند. قلیه چغندر، نان قطیر، نان زردی، کماچ و نان خشکی هم می‌پختند. صبح عید که مهمان می‌آمد، سفره صبحانه با همین‌ها پر می شد و بعد از مصرف آجیل، از این سرا به آن سرا می‌رفتند.

از لباس عید می‌پرسم و می‌شنوم که هر سال را باید با یک دست لباس و نوس می کردند. حرف از لباس نوبه پختن پلو می‌کشد که «سالی یک بار پلو می‌پختند.» مادری که جوان تر است، این‌طور اظهار می‌کند که برنج‌ها عطری بودو آن را با رشته، عدس و گوشت داغ مخلوط و دو نان وسط سفره پهن می‌کردندو غذا را روی نان‌ها می‌ریختندو با دست می‌خوردند.

دیگری می‌گوید: صبح عید به هر کدام‌مان یک قران یا دو قران عیدی می‌دادند البته همان را هم پدر و مادرمان می‌گرفتند تا بر ایمان نگه دارند. آن زمان، با دوقران می‌توانستیم یک نان سنگک بگیریم.

نان و شیرینی‌تنواری

«شیرینی فقط زنجبیلی!» این را همصدا می‌گویند. مادر همچنان که رو گرفته و چهار زانو روی اسفالت پیاده‌رو نشسته است، می‌گوید: مادرم خمیر می‌کرد و در تنور، نان زنجبیلی، قطیر و نان زردی می‌پخت. نان زردی یعنی نان خشکی. روغن و گشنیز و بادیان و ... و در خمیر می‌ریختم تا نان خوشمزه باشد و اسفند «نان زردی» بود. بی‌بی هم می‌گوید: آن‌زمان، یک هفته جلوتر شیرینی می‌پختیم؛ خودمان آجیل شور می‌کردیم و هیچ چیزی از بیرون نمی‌خریدیم. پذیرایی هم ساده‌تر و هر جور آجیلی بود، در سینی بزرگی می‌ریختند و می‌گذاشتند وسط و هر کس

بومی‌تر از آیین‌های شهری می‌داند، زیرا روستاییان، همان مردم قدیم هستند و آداب و رسوم در نظرشان محترم است ولی در شهرها چنین نیست چون از هر جایی، گروهی گرد می‌آیندو از آداب و رسوم بومی چندان خبری نیست و

تفاوت دیگر این است که بیشتر مردم در روستاها، با همان داشته‌های خود به استقبال نوروز می‌روند ولی در شهرها، به تقلید از دیگر مناطق، آجیل و شیرینی و تنقلات مرسوم را می‌خرند. قدیم هر چه در سفره می‌گذاشتند، تنقلات بومی خودشان بود، مگر کاسه‌ای نبات یا نقل نخودی. تنقلات بومی، سجدو عناب، تخمه کدو و هندوانه، شاه‌دانه (کُئو) و به‌ندرت خرما بود. سفره خراسانی‌ها از پنجه محلی و حاشیه‌دوزی شده بودو سفره‌نانی‌هم کنارش گذاشته می‌شد، با تخم‌مرغ‌هایی که زن‌های خانه برای شوقیق کودک‌ان رنگ می‌کردند.

فلسفه نان سفره عید

دکتر زنگویی از ویژگی دیگری در سفره بومی خراسانی‌ها می‌گوید. در گذشته، سفره نوروز برای تجدید هم‌نکمی و تقویت بنیان‌های خانوادگی بود چنان‌که یک مجمعه ویژه نان بود تا هر کس می‌آید، لقمه‌ای بخورد و با صاحبخانه عید هم‌نکمی و هم‌پیمانی ببندد.

آیین‌شال‌مولایی

به گفته وی اهمیت آیین‌ها در زنده نگه داشتن ارزش‌های اخلاقی و انسانی است همچنان‌که در روستاها، چون مردم همدیگر را می‌شناختند، آیین‌هایی مانند شال‌مولایی داشتند. البته این نام در مناطق نیمبلوک و خضری دشت بیاض گفته می‌شود و در مناطق بیرجندو اطراف آن، «شال بر کمر زنی» یا «شال‌پردازی» نام دارد.

در این آیین، بزرگان محله‌ها، شال‌های بزرگی به کمر می‌زدند یا در مساجد و حسینیه‌ها پهن می‌کردند و

از مردم می‌خواستند به اندازه توان کمک کنند و این کمک‌ها را بین نیازمندان محل تقسیم می‌کردند، آیینی که امروز به شکل کمک‌های مؤمنانه درآمده است.

همچنین پیش از نوروز، در برنامه‌ای به‌نام «سُرُسالی» به خانه افرادی می‌رفتند که در سال گذشته، عزیزشان را از دست داده بودند و آن جا فاتحه می‌خواندند و

اگر صاحبان عزاء، مشک‌ی‌پوش بودند، آن‌ها را از عزاء درمی‌آوردند.

او اظهار می‌کند: «ریگ در کوزه‌ه ویژه قاینات و توابع آن و بی‌بی‌گردی» مربوط به خضری و دشت بیاض است، توجه به شاهنامه و آثار فرهنگی ما، انگیزه گذشتگان از بزرگداشت نوروز ارج‌نهادن به تلاش و تولید بوده است. پس از مهاجرت اقوام بیابانگرد به فلات ایران، شهرنشین می‌شوند، لوازم زندگی جمعی را فراهم می‌کنند و در پنج دوره ۵۰ ساله، یعنی ۲۵۰ سال از نظر اقتصادی و امنیتی، همچنین بازرگانی و تجارت با دیگر ملت‌ها پیشرفت می‌کنند؛ رسیدن و یافتن، اهلی کردن حیوانات و بهرهوری از زمین را به مردم آموزش می‌دهند. آن‌گاه برای قُردانی از زحمات مردم در این دوران، روزی را به نام نوروز جشن می‌گیرند. «به جمشید بر، گوهر افشاندند/ مرآن روز را روز نو خواندند.» ولی امروز متأسفانه، نوروز تولیدی به نوروز مصرفی تبدیل شده است.

نوروز از شهرتاروستا

این پژوهشگر فرهنگ عامه، آیین‌های روستایی را

اجتماعی

۵ اقامتگاه بوم گردی

سرایان در حال احداث

پنج اقامتگاه بوم گردی سرایان مراحل ساخت‌وساز را طی می‌کندو استقبال از ایجاد اقامتگاه بوم گردی در این شهرستان مطلوب است.

رئیس میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی سرایان به تعداد اقامتگاه‌های در حال بهره‌برداری در این شهرستان اشاره کردو گفت: ۱۰ اقامتگاه بوم گردی در شهرستان در حال بهره‌برداری است و اقامتگاه‌های نمکرآر، راویج، زرین‌چاه، زرین گل، گوهر خاتون و ... از آن جمله است. «عرب» به پنج اقامتگاه بوم گردی در حال ساخت در شهر و روستاهای این شهرستان اشاره کرد که برای مثال در نرم، بنی خانیک و ... ساخته می‌شود. شش مجوز دیگر هم برای راه‌اندازی اقامتگاه بوم گردی صادر شده‌است و چنان‌چه محدودیت‌های کرونا پیش‌نمی‌آمد استقبال‌وراه‌اندازی اقامتگاه‌بیشتر از این بود.

کلک خیال

سِر سال ما نُو تا مِشو

سِر سال ما نُو تا مِشو سِر کیسه زوانِس کُئِم هر چی که پیداکردیم خرج آئینا پَس کُئِم پاچین پُر نانی علی، تا مَمان پُر مَمدولی فکر لچاک نُو ی پُر بچوک لیلا پَس کُئِم ماشی مدل پایی شده، خانم اروپایی شده سودا زیان کانه ز مُو خود نُو یونا پَس کُئِم فردا که نُو شو سال موی، اوای وُر اقبال مُو چُو فکر عیدی اصغر و عذرا و کبری پَس کُئِم هُجَرُو مَدار مَرو ز شو، از غُصه دم دم شِم دُو فکر سِر اُنو ی چلو پُر خاله خُو اِس کُئِم شکر خدا فاطمی مشو پُر خُو کُئِم نوروز شو بُر یوسف یک لقا فکَر ز لیخاس کُئِم... هر ساله ما مَمانان ما کُئِم تر نین از بیست تا توی سِر اُخِی خُرد خُوای هُمه ز چا پَس کُئِم بُر خرج ما مَمانان خُو، پُر بلای چا ن خُو فکر جوال گندم از مَمد اا پَس کُئِم قَئِم نِیایه تُو سِر اما گُو سِر امانم سِر! مرغ و برنج و زانغِه ز اُچور پید ا پَس کُئِم... از بابت ای عید مُو خُم شو کُئِم زارید مُو باید هُکُوئِم عید ز، ای ز مِثل خدوا پَس کُئِم هر جا که حرف از عید بُو، از عید تا تُو دید بُو اونِه مُو از هُجرا ن او فریاد و غوغا پَس کُئِم چِن سال که از دست عید زُ سِر زانایه «سعید» ای عید لا کردار اس سال ر پید ا کُئِم آدِنْد ا ر م ت کُئِم خود ناله سودای خدا در دُنْدار ی خُو مَاز ا هُمه خا شاس کُئِم... ای عید وای اُپوروز مُو، ای مَمان هر روز مُو خود اوقد ز شاران که هر روز معنا پَس کُئِم... دنیا همین چا ن مُو، ای جان وای ا ر مَمان مُو هر چی که پیداکردیم خرج آئینا پَس کُئِم...

سعید عندلیب

اخبار

آغاز مرحله چهارم نهضت کمک مومنانه

اجرای مرحله چهارم از گام سوم نهضت کمک مومنانه در آستانه سال نو با استفاده از ظرفیت همه نهادهای خدمت رسان، دستگاه‌های اجرایی، گروه‌های جهادی و قشر‌های مختلف بسیج و مردم برای هم افزایی و ارائه خدمات هر چه بهتر در زمینه اشتغال شروع شد.

مسئول بسیج سازندگی سپاه انصار الرضاع) استان اعلام کرد: با توجه به تاکیدات مقام عظمای ولایت مبنی بر برگزاری نهضت کمک مومنانه، امسال در استان این نهضت بزرگ آغاز به کار کرده‌ودر بازه‌های زمانی مختلف چندین مرحله از این رزمایش بزرگ در خراسان جنوبی برگزار شده است.

مهندس «مهدی هنری» افزود: از جمله خدمات ارائه شده در زمینه تهیه و توزیع سبد معیشتی در مرحله چهارم از گام سوم نهضت، کمک مومنانه بیش از ۴۰ هزار سبد معیشتی، دوهزار و ۲۰۰ دست کفش و لباس، ۱۷۴ عدد لوازم خانگی، ۹۸۸ کارت هدیه، ۹ هزار و ۶۰۰ پیرس غذا، و ۲ هزار و ۵۰۰ کیلو گرم گوشت قربانی به ارزش بیش از ۱۵ میلیارد تومان است. همچنین در عرصه بهداشت و درمان نیز بیش از ۷۴۶ میلیون تومان برای تهیه حدود ۲۲ هزار بسته بهداشتی و تامین دارو و تجهیزات پزشکی برای ۱۲۵ نفر هزینه شد. به گفته وی به منظور ادواج آسان، ۳۵۲ سری جهیزیه به ارزش چهار میلیارد و ۸۶۰ میلیون تومان توزیع شدو ۲۴۰ زندانی جرایم غیر عمد با مبلغ یک میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان آزاد شدند.

او به توزیع بیش از هزار بسته نوشت افزار و ۱۲۲ عدد تبلت و وسایل کمک آموزشی به ارزش ۱۹۸ میلیون تومان اشاره و اظهار کرد که ارزش کل خدمات ارائه شده در مرحله چهارم از گام سوم بیش از ۲۳ میلیارد تومان و ارزش تسهیلات اعطا شده بیش از ۱۷ میلیارد تومان است. به گفته او ارزش کل خدمات ارائه شده از ابتدا تا کنون بیش از ۲۰۴ میلیارد تومان کمک بلا عوض است.

صفر؛ سهم حوزه میراث فرهنگی بیرجند

بخش میراث فرهنگی در مرکز استان امسال اعتبار ندارد. این تصمیم گیری در کمیته برنامه ریزی شهرستان مصوب شده و آن طور که معاون میراث فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان گفت: در اعتبارات امسال دو حوزه گردشگری و صنایع دستی مورد توجه است اما بخش میراث فرهنگی در بودجه‌های شهرستان، هیچ رقمی ندارد در حالی که سال قبل برای انبای تاریخی هم اعتبارایی بینی می‌شد. به گفته «شریعتی منش» سال قبل حدود ۲۰ میلیون تومان برای انبای حوزه میراث فرهنگی بیرجند مصوب شد اما امسال فقط باید چشم انتظار اعتبارات ملی بمانیم در حالی که تعداد آثار تاریخی در مرکز استان، باغ‌ها، آب انبارها و... زیاد است.

امثال وحکم

نه شیر اُشتر مایوم، نه دیدار عرب

مثل «نه شیر اُشتر مایوم، نه دیدار عرب» یکی دیگر از عبارات‌های قدیمی در کتاب داستان‌ها و استان‌هاست. مؤلف کتاب درباره آن توضیح می‌دهد که عبارت نه شیر شتر می‌خواهم نه دیدار عرب، یعنی نه لطفو کمک فلان شخص را می‌خواهم نه دیدن چهره عبوس و منت‌های او را. دکتر زنگویی امی‌گوید: گاهی در زندگی، فردی مجبور می‌شود به دلایلی به ثروتمندی یا صاحب قدرت و مقامی مراجعه کند که اخمو و ترش چهره است. فرد نیازمند به دلیل بد خلقی، فخر فروشی و منت گذاری آن طرف، از دریافت کمک‌های او صرف نظر می‌کندو این مثل را برای او به کار می‌برد.

آگهی مزایده به صورت اجاره ساختمان جلوی پارک شادی به مساحت ۴۲۲ متر مربع به صورت یکساله

موضوع : شهرداری قاین در نظر دارد به استناد لایحه شماره۱۴۷۴۳ مورخه ۱۳۹۹/۱۱/۲۷ و مصوبه شماره ۱۵۱۶ مورخه ۱۳۹۹/۱۲/۱۴ شورای محترم اسلامی شهر قاین ساختمان واقع در ورودی پارک شادی را از طریق مزایده کتبی به صورت اجاره یکساله جهت مشاغل خدمات عمومی واگذار نماید.
شرایط مزایده:کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی می توانند در مهلت مقرر جهت بازدید از ملک به پارک شادی و گرفتن اسناد و شرایط آن به امور قراردادهای شهرداری مراجعه نمایند.

۱-ارائه سیره شرکت در مزایده به مبلغ ۴/۲۰۰/۰۰۰ ریال می باشد.

۲-مبلغ پایه اجاره ماهیانه ۷/۰۰۰/۰۰۰ ریال می باشد.

۳-فروش اسناد مزایده از تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۰ لغایت ۱۴۰۰/۱/۱۴ می باشد.

۴-آخرین مهلت تحویل اسناد مزایده به دبیرخانه شهرداری تا پایان وقت اداری روز شنبه مورخه ۱۴۰۰/۰۱/۱۴ میباشد

۵-زمان بازگشایی پاکت ساعت ۸ صبح روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۱/۱۵ خواهد بود.

۶-در صورت امتناع از انعقاد پیمان سیره برنده یابندگان مزایده ضبط خواهدشد.

۷-شهرداری در رد یا قبول پیشنهادات مختار است.

۸-متقاضیان محترم می توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن های ۰۵۶۲۲۵۶۶۲۲۰-امور قراردادها شهرداری تماس حاصل یا به واحد اجارات شهرداری و یا به آدرس اینترنتی شهرداری قاین www.ghayency.ir مراجعه فرمایند.

۹-هزینه آگهی و کارشناسی مزایده با برنده مزایده می باشد.

۱۰- برنده یا برندگان مزایده می بایست ظرف مدت یک هفته نسبت به انعقاد قرارداد جهت اجاره اقدام نمایند در غیر این صورت با نفر دوم مزایده قرارداد منعقد خواهد شد.

سید محمد ایوب نژاد

شهردار قاین

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۳۹۹/۱۲/۲۰

تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۳۹۹/۱۲/۲۷

۹۹۰۹۱۶۹۱

تحلیل‌های روز را

پایگاه تحلیلی دفتر پژوهش روزنامه خراسان

www.Rasad.org

۹۹۰۹۲۷۶۱

سازمان مدیریت حمل و نقل بار و مسافر شهرداری بیرجند – یداله غلام پور